

FYLKESNEMNDA FOR BARNEVERN OG SOSIALE SAKER
ØSTFOLD

Barne- og likestillingsdepartement
Barne- og ungdomsavdelingen
Postboks 8036 Dep
0030 Oslo

BARNE-OG LIKESTILLINGSDEP
Arkivkode: 410.0
Dato: 2/11-09
Saksnr: 2009/02808

- 37

Adm.sak 09/38

Arkiv 008

DATE: 30.10.2009

**HØRING - BARN SOM KAN VÆRE OFRE FOR MENNESKEHANDEL - ADGANG
TIL MIDLERTIDIG PLASSERING UTEN SAMTYKKE PÅ INSTITUSJON FOR
BESKYTTELSE OG OMSORG (FORSLAG OM ENDRING I BARNEVERNLOVEN) –
HØRINGSUTTALELSE FRA FYLKESNEMNDA FOR BARNEVERN OG SOSIALE
SAKER I ØSTFOLD.**

Fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker i Østfold har stilt spørsmål ved om det er behov for innføring av en egen lovhjemmel for adgang til midlertidig plassering av barn som kan være ofre for menneskehandel. Vi har vurdert om man kan løse problemet ved å endre bestemmelsen i lov om barneverntjenester § 4-14, samt ved endringer i rettighetsforskriften. Det vises til at det ved plasseringer etter lov om barneverntjenester § 4-24 er større adgang til å iverksette tiltak under plassering i institusjon enn etter plassering med hjemmel i lov om barneverntjenester § 4-6 og § 4-12. Den gruppen det gjelder vil også til en viss grad fanges opp av vilkårene i lovens § 4-24. Det er også, ut fra hva som hittil er avdekket, et forholdsvis lite antall personer man antar vil falle inn under mistanke om menneskehandel.

Vi har imidlertid kommet fram til at det vil være vanskelig å tilpasse de eksisterende hjemler godt nok, og dette vil i seg selv innebære at det må innføres endringer. For at man skal kunne fange opp tilfellene av menneskehandel, og kunne behandle disse på best mulig måte, vil den beste løsning være at det innføres en egen bestemmelse for disse tilfellene. Man vil da ha en klar hjemmel for å kunne iverksette de nødvendige tiltak for å ivareta disse barnas spesielle situasjon og deres behov for beskyttelse.

Politiet er sentrale i det nye forslaget, og det er de som skal vurdere eventuell nærliggende og alvorlig fare for menneskehandel i første omgang. Det må antas at det også er politiet som i utgangspunktet har best kjennskap til saken, og det er de som skal anbefale bruk av bestemmelsen ut fra sin trusselvurdering. Dette tilsier også at det er behov for egne bestemmelser som trekker politiet inn i avgjørelsene på dette saksfeltet.

Det er foreslått som vilkår for plassering at politiet anser at det foreligger en nærliggende og alvorlig fare for at barnet utnyttes eller kan bli utnyttet til menneskehandel og at det er nødvendig å plassere barnet for å beskytte det. Vi stiller spørsmål ved om det kan tenkes tilfeller der det bør være adgang til å plassere barnet uten at politiet anser at vilkårene for dette er oppfylt.

Postadresse:
Postboks 493
1502 Moss

Kontoradresse:
Kongensgt. 21, 3. etasje
1530 Moss

Telefon:
69240040

Telefaks:
69240049

E-post: moss@fylkesnemnda.no

Det må antas at det kan være vanskelig å få fram opplysninger i slike saker. For å kunne ivareta barnets sikkerhet, er vi enige i at det må være tilstrekkelig at beviskravet er vanlig sannsynlighetsovervekt. På bakgrunn av at det kan være vanskelig å få klarlagt fakta, må det også være riktig med en presumsjonsregel om at barnet er under 18 år når dette er uvisst. Det er klargjørende at denne presumsjonsregelen framgår av bestemmelsen.

Vi er enig i at det ikke er behov for at bestemmelsen skal inneholde en egen definisjon av begrepet menneskehandel, men at bestemmelsen viser til den til enhver tid gjeldende beskrivelse av dette i straffeloven. Dersom begrepet defineres i lov om barneverntjenester, vil man risikere ulike definisjoner i de to lovene, for eksempel ved endringer i en av lovbestemmelsene. Ved at § 4-29 viser til straffelovens beskrivelse av menneskehandel, vil man til enhver tid sikre felles forståelse av begrepet fra politiet og barneverntjenestens side. Ut fra at det skal legges opp til samarbeid de to etater imellom, anses dette viktig.

Bestemmelsen legger opp til en kortvarig plassering med hyppige prøvinger av om vilkårene fortsatt er til stede. Det legges opp til andre prøvingsintervaller enn de intervallene man har i for eksempel lov om barneverntjenester § 4-24. I og med at intervallene ikke er like, medfører også det behov for en egen bestemmelse for disse sakene.

Det er foreslått at vedtaket faller bort dersom det ikke er iverksatt innen seks uker, og at barneverntjenesten med politiets samtykke kan la være å iverksette et fattet vedtak. Det er også foreslått en ny § 4-30 som innebærer at barneverntjenesten fortløpende skal følge opp plasseringen og vurdere i samarbeid med politiet om den tvungne plasseringen fortsatt er nødvendig for å beskytte barnet. Dette vil i seg selv innebære en fortløpende vurdering av videre plassering. Ut fra dette kan det reises spørsmål ved om det er behov for så hyppige prøvinger av plasseringen som hver fjerde uke. Bør det være mulighet for å fastsette noe lengre plasseringsperioder, men med mulighet for å bringe saken inn på nytt dersom det har framkommet nye opplysninger eller foreligger endrede forhold i saken ellers?

Et annet aspekt ved så hyppige prøvinger i fylkesnemnda, er at dette vil medføre hyppige saker i nemnda som skal innpasses i det øvrige programmet. Det vil videre kunne innebære vansker for partenes advokater å kunne møte, noe som igjen vil kunne føre til at nye advokater må sette seg inn i saken. Dette vil også være ressurskrevende. Hver enkelt sak vil kunne medføre mange forhandlingsmøter.

Vi anser at det i utgangspunktet er positivt at det legges opp til kortest mulig plassering av barnet. Det vises til at det er satt en maksimal grense for plassering på seks måneder. Det antas at det kan tenkes tilfeller der dette vil være for kort tid, og at videre plassering med hjemmel i de øvrige bestemmelser i lov om barneverntjenester ikke vil ivareta barnet i tilstrekkelig grad. En absolutt grense på seks måneder kan derfor medføre problemer for barnet. Det må imidlertid være en grunnleggende forutsetning at man hele tiden skal arbeide med å finne ut av og avklare situasjonen og også blant annet motivere barnet til å komme ut av menneskehandelssituasjonen.

Det legges opp til akuttvedtak med godkjenning fra fylkesnemnda og med mulighet for overprøving som i andre saker. Dette synes greit.

Ved første gangs behandling av saken i nemnda utenom en eventuell klagesak, er det foreslått at nemnda skal settes som i andre saker med vanlig, eventuell med full, nemnd, og med adgang til å samtykke i at saken kan behandles av nemndsleder alene. Det antas at dette kun vil være aktuelt i få tilfeller. Dersom nemndsleder anser at dette er aktuelt, antas at saken er av en slik art at det

også bør være adgang til at saken avgjøres uten forhandlingsmøte. Vi kan imidlertid ikke se at det er åpnet adgang til dette.

Den enkelte sak kan ha forskjellig vanskelighetsgrad på alle stadier av saken. Av den grunn bør det også være mulighet for avgjørelse uten forhandlingsmøte, eventuelt forhandlingsmøte med vanlig eller full nemnd på alle trinn av saken, slik det er i andre saker.

Når tingretten behandler saken, skal den etter tvisteloven § 36-4 settes med full tingrett, på samme måte som ved andre overprøvinger av avgjørelser etter lov om barneverntjenester. Vi er enige i at behovet for dette blir vurdert av departementet sammen med Justisdepartementet.

Beskyttelsestiltakene kan være inngripende, nemnda skal prøve hvilke konkrete beskyttelsestiltak som kan iverksettes, og tiltakene må framkomme av vedtaket. Det kan imidlertid oppstå endrende behov for tiltak i perioden mellom to behandlinger. Da et fattet vedtak ikke må iverksettes, antas at det heller ikke er noe problem dersom barneverntjenesten og politiet er enige om at beskyttelsestiltak kan falle bort. Dersom barnet er uenig i dette, vil det kanskje være problematisk? Vi reiser spørsmålet om det bør åpnes en mulighet for å bringe krav om nye tiltak inn for nemnda i tiden mellom to behandlinger, og om dette i tilfelle kan avgjøres uten forhandlingsmøte.

Vurderingen av rimeligheten av og hensiktsmessigheten av tiltak vil være viktig. Dette gjelder også helhetsvurderingen av barnets beste.

Vi har oppfattet at det ikke skal opprettes egne institusjoner for denne gruppen barn. Dette er en gruppe barn som kan være lett påvirkelige, og det vil da være uheldig om de blir plassert i § 4-24 institusjoner, da det der vil kunne oppstå en smitteeffekt i forhold til rus og kriminalitet. Det framkommer at det er foreslått plassering i institusjon fordi det må iverksettes omfattende beskyttelsestiltak for barnet, og fordi rettighetsforskriftens vern som gjelder i institusjoner anses viktig. Vi anser at det bør vurderes andre typer tiltak som ivaretar både behovet for beskyttelse og parallelt hindrer dårlig påvirkning og gir barnet god omsorg.

På vegne av Fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker i Østfold

Reidunn Dalbro
Fylkesnemndsleder